

**EGZAMIN MATURALNY
OD ROKU SZKOLNEGO 2014/2015**

**JĘZYK UKRAIŃSKI
POZIOM ROZSZERZONY**

**PRZYKŁADOWE REALIZACJE ZADAŃ
I SCHEMATY PUNKTOWANIA
(A1, A2, A3, A4)**

GRUDZIEŃ 2014

Тема 1. На основі наведеного фрагменту сформулюй проблему та обміркуй її. Використай тези й роздуми з тексту Віри Мовчан і звернися до іншого тексту культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 300 слів.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>III. Tworzenie wypowiedzi. IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p>	<p>Zdający: 3.1. sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (wymaganie z III etapu kształcenia); 3.1. tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2. tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4. stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 4.7. określa problematykę utworu (wymaganie z III etapu kształcenia); 4.1. R wskazuje związki między różnymi aspektami utworu; 4.8. R rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi.</p>

Kryteria oceny wypowiedzi argumentacyjnej

A	Określenie problemu	B	Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
9	Określenie problemu zgodne z tekstem i pełne	9	Stanowisko adekwatne do tekstu i pełne	2	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	4	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
6	Określenie problemu zgodne z tekstem, ale niepełne	6	Stanowisko adekwatne do tekstu, ale niepełne			3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczone zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
3	Określenie problemu częściowo zgodne z tekstem	3	Stanowisko częściowo adekwatne do tekstu			0	Jeden błąd lub więcej błędów rzeczowych	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Przykładowa realizacja zadania

Мистецтво пов'язане з суспільною свідомістю, воно є важливим елементом як духовної, так і матеріальної культури народу. Авторка тексту звертає увагу на те, що від найдавніших часів у митців була особлива позиція у суспільстві. Віра Мовчан наводить кілька причин-аргументів такого стану. Мистецтво має декілька функцій, а саме сугестивну, виховну та аксіологічну. Саме мистецтво стоїть на сторожі традиції, яка лежить в основі культури. За його допомогою наступні покоління пізнають свої коріння та ідеали своїх прадідів. Воно виховує, емоційно впливає на людину, формує не тільки її естетичні, але й етичні норми, а з завдяки ним – цілісну особистість.

Митці є представниками свого народу. З одного боку, вони презентують його перед світом, а з іншого – активно допомагають у збереженні національної тотожності. Погоджуюся з авторкою, що в українській культурі було багато митців, які мали місію провідника народу. Серед них треба назвати Тараса Шевченка, Івана Франка і Леся Українку, які присвятили свою творчість саме народові й своїй країні.

Тарас Шевченко у вірші „Заповіт” геніально описує переживання ліричного героя про долю його народу. Він стає поетом-пророком, який нагадує своїм братам про красу України, заохочує нащадків „козацької слави” до боротьби за долю та майбутнє рідної країни. Шевченко закликає повстати проти ворогів та катів народу, він хоче, щоб українці стали вільними і щасливими. Це стало завданням його життя і творчості. Поет намагався пробудити в своїх братах бажання боротьби за волю рідної країни, щоб „порвати кайдани” неволі і збудувати нове суспільство.

Дух служіння своєму народові присутній також у творчості Івана Франка, особливо яскраво він виявляється у поемі „Мойсей”. Великий Каменяр намагався, щоб його праця та її результати вказували шлях до кращого життя, свободи та незалежності. У своєму творі, використавши старозавітний сюжет, автор зобразив трагічну постать пророка, який хоче вивести свій народ із неволі, щоб його сини вже ніколи не були рабами. Однак, ця дорога до свободи виявляється складною і люди виступають проти власного пророка і провідника. Люди хочуть спокійного та ситого життя більше, ніж незалежності. Франко показує взаємини провідника і людей, що постали перед проблемою вибору. Автор хоче підготувати свого читача до життєвого подвигу українського народу.

Цим шляхом іде також Леся Українка. У її віршах часто з'являється тема мистецтва і любові до батьківщини. У своїй творчості вона намагається гартувати

волелюбний дух, і особливо виразно звертається до цієї теми у віршах „Слово, чому ти не твердая криця...” і „Мій шлях”. Художнє слово стає для неї зброєю у боротьбі за Україну.

Мистецтво, а в нашому випадку – література, зображує минуле народу, вказує на могутній потенціал народу, його непокорний дух. Особливим завданням митців є можливість переконати читачів у тому, що вони повинні прагнути культурного розвитку, що люди заслуговують кращої долі, свободи й незалежності.

Poziom wykonania

A. Określenie problemu: 9 pkt – zgodne z tekstem i pełne, odtworzenie problemu oraz sformułowanie i uzasadnienie interpretacji historycznymi uwarunkowaniami złożonego problemu w odpowiednim kontekście.

B. Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu: 9 pkt – adekwatne do tekstu i pełne, odtworzenie rozwiązania przyjętego przez autora tekstu oraz trafne odwołanie do innych tekstów kultury uzasadniających stanowisko zdającego.

C. Poprawność rzeczowa: 2 pkt – brak błędów rzeczowych.

D. Zamysł kompozycyjny: 6 pkt – kompozycja funkcjonalna, segmentacja i uporządkowanie tekstu zgodne z wybranym przez zdającego gatunkiem wypowiedzi; wyodrębnione językowo i graficznie części pracy logicznie i konsekwentnie uporządkowane.

E. Spójność lokalna: 2 pkt – nieznaczne zaburzenia spójności wypowiedzi.

F. Styl tekstu: 4 pkt – stosowny, środki językowe dostosowane do wybranego przez zdającego gatunku wypowiedzi i sytuacji, celowo zastosowane konstrukcje składniowe oraz jednostki leksykalne; konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem.

G. Poprawność językowa: 4 pkt – brak błędów.

H. Poprawność zapisu: 4 pkt – zapis w pełni poprawny.

Тема 2. Зроби порівняльний аналіз наведених творів. Твоя робота повинна налічувати мінімум 300 слів.

<p>III. Tworzenie wypowiedzi. IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p>	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none">3.1. sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (wymaganie z III etapu kształcenia);3.1. tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;3.2. tworzy samodzielny wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);3.4. stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji;4.7. określa problematykę utworów (wymaganie z III etapu kształcenia);4.5. odczytuje treści symboliczne utworów;4.5. R dostrzega i potrafi komentować estetyczne wartości utworów literackich;4.6. wskazuje zastosowane w utworach językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danych utworów;4.6. R przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich;4.11. rozpoznaje podstawowe motywy oraz ich funkcje w utworach;4.12. wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworów (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto);4.13. wykorzystuje w interpretacji utworów konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny;
--	---

Kryteria oceny interpretacji porównawczej

A	Koncepcja porównywania utworów	B	Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
6	Koncepcja niesprzeczna z utworami i spójna	12	Uzasadnienie trafne, pogłębione	2	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	4	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
4	Koncepcja niesprzeczna z utworami i częściowo spójna	8	Uzasadnienie trafne, ale niepogłębione							2	Styl częściowo stosowny	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
2	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworami	4	Uzasadnienie częściowo trafne							3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
0	Koncepcja sprzeczna z utworami lub brak koncepcji	0	Brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację porównawczą	0	Jeden błąd lub więcej błędów rzeczowych	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 2 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Przykładowa realizacja zadania

Вірність – це дуже важлива риса внутрішнього світу людини. Можна говорити про вірність у любові, але треба пам'ятати, що важливою є також вірність своїм поглядам, принципам, друзям та батьківщині. Вірність повинна стати фундаментом чесного життя людини. Вона пов'язана з відданістю і заангажованістю у життя коханої людини, сім'ї, друзів, суспільства. Вона викликає велику повагу і дає велику внутрішню силу.

Про вірність і зраду знімали фільми, малювали картини, писали романи, драми, вірші. Серед письменників, які порушували цю тему – Олена Теліга і Максим Рильський.

Олена Теліга все своє життя була вірною: коханому чоловікові, ідеям та батьківщині. Маючи надзвичайний поетичний талант, вона писала про любов до людини, до свого народу та вірність їм. Завдяки зустрічі з Михайлом вона пізнала, що таке безкомпромісність у своїх поглядах, навіть, якщо треба за них заплатити найвищу ціну. Саме так сталося у 1942 році, коли Олену і Михайла Телігів розстріляли.

У вірші „Вірність” поетеса пише про кохання: героїня хоче віддати усе своєму коханому, не залишаючи собі нічого, вона дарує йому всі дні - як щасливі, так і сумні. Дівчина вірить, що її коханий залишиться центром її почуттів назавжди. І навіть, якщо це не буде важливим для нього, вона все життя залишатиметься вірною у своїй любові, буде чекати на його повернення. Важкі будні, трагічний досвід, втома не вб'ють цього почуття. Лірична героїня щодня чекатиме на свого коханого, хоча знає, що він може вже ніколи не повернутися.

З іншої точки зору трактує любов і вірність Максим Рильський. Його вірші лаконічні і мають глибокий зміст. В його поезії відчуваємо дитяче захоплення радістю життя. Вона сповнена думками про переживання людської душі. У вірші „Вірність” поет пише про плинність життя, любов та вірність. Поет розуміє любов як таку, що може внести нове життя, а вірність як особливу цінність.

Олена Теліга і Максим Рильський поєднують поняття вірності з любов'ю. Любов дає нову силу, щоб перемогти всі складні обставини. Вона сильніша за час, розлуку, біль, а навіть смерть. Вірність стає основою любові.

Poziom wykonania

A. Koncepcja porównywania utworów: 6 pkt – niesprzeczna i spójna, znajduje potwierdzenia w obu tekstach; porównywane obszary są dla tekstów trafne i istotne; wypowiedź w wystarczający sposób dla uzasadnienia tezy/hipotezy interpretacyjnej obejmuje i łączy w całość sensy obu utworów.

B. Uzasadnienie tezy interpretacyjnej: 12 pkt – trafne i pogłębione, zawiera wyłącznie powiązane z tekstami argumenty, które wynikają ze sfunkcjonalizowanej analizy; jest osadzone nie tylko w tekstach, ale także w potwierdzonych tekstami i przyjętą koncepcją porównywania utworów kontekstach.

C. Poprawność rzeczowa: 2 pkt – brak błędów rzeczowych.

D. Zamyśl kompozycyjny: 6 pkt – kompozycja funkcjonalna, segmentacja i uporządkowanie tekstu zgodne z wybranym przez zdającego gatunkiem wypowiedzi; wyodrębnione językowo i graficznie części pracy logicznie i konsekwentnie uporządkowane.

E. Spójność lokalna pełna: 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi.

F. Styl tekstu stosowny: 4 pkt – środki językowe dostosowane do wybranego przez zdającego gatunku wypowiedzi i sytuacji, celowo zastosowane różnorodne konstrukcje składniowe, bogate słownictwo; konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem.

G. Poprawność językowa: 4 pkt – brak błędów.

H. Poprawność zapisu: 4 pkt – zapis w pełni poprawny.